

"Lucrurile s-au schimbat in bine in Romania, dar nu exista sali medii, nu exista parteneriate intre Ministerul Culturii care sa colaboreze cu organizatori privati si sa faca lucruri la nivel mediu, si nu exista locatii" , spune pianistul [Lucian Ban](#) intr-un interviu [HotNews.ro](#) . "Nu sunt decat doua cluburi care sunt foarte mici, si sali foarte mari. Asta ar schimba mult daca s-ar putea sa se puna putin de acord".

Lucian Ban este pianist, compozitor, jazz-man nascut in 1969 la Cluj-Napoca. Traieste din 1999 la New York. Ban este considerat de presa americana "unul dintre cei mai talentati pianisti ce au venit la New York in ultima decada" (jazz critic Bruce Lee Gallanter). Terrell Holmes de la All About Jazz spune despre Lucian Ban: "pianistul Lucian Ban canta cu o fluenta si sensibilitate care aminteste in acelasi timp de un Vladimir Horowitz si Mccoy Tyner".

Este autorul a 7 albume pentru case de prestigiu din Statele Unite si Europa, este leaderul grupului Elevation featuring Abraham Burton si TUBA Project cu legendarul Bob Stewart, iar in 2009 a prezentat in premiera mondiala proiectul Enesco Re-Imagined care re-interpreteaza muzica celebrului compozitor roman.

De cand v-ati indragostit de muzica?

Lucian Ban: Demult de tot, de la Cluj, din orasul meu natal. Cred ca din clasa a 4-a, a 5-a, a 6-a, nu mai tin minte.

De ce pian?

Lucian Ban: Imi placea cum arata, el ca obiect. Mie mi se pare frumos ca obiect. Pe urma are atat de multe clape, poti sa faci atat de multe lucruri cu el. Pe urma am inceput sa studiez si nu as mai fi vrut sa fac altceva, desi imi plac si alte instrumente.

Cluj, Bucuresti, New York. Cum au fost experientele muzicale academice in cele 3 orase?

Lucian Ban: Foarte bune pentru mine personal. La Cluj am studiat cu un celebru profesor al liceului Emiliu Dragea, care mi-a pus bazele muzicale ca sa zic asa. Dupa care am dat examen la conservator la Cluj si m-am mutat la Bucuresti la proaspat infiintata sectie de jazz dupa 1990, 1993-1994, unde am studiat cu Mircea Tiberian care mi-a fost primul profesor de jazz. Si am studiat in acelasi timp la Bucuresti compozitie cu domnul Anatol Vieru. Trebuie sa mentionez neaparat ca in Cluj am mai studiat cu unul din marii specialisti in jazz Georgy Szolt, pianist, dar care nu a facut o cariera ca muzician, dar care avea o colectie si o cunoastere impresionanta a jazz-ului. Acestia au fost profesorii mei in Romania. La Cluj Emiliu Dragea, Georgy Szolt pe jazz mai mult, la Bucuresti, Mircea Tiberian, pe compozitie Anatol Vieru. Dupa doi ani si jumatate la conservator in Bucuresti, deja incepusem sa cant jazz, aveam un grup Jazz Unit cu care am editat doua albume in Romania in '96-'97 si '98 la Green Records, casa afiliata clubului Green Hours.

Dupa care am vrut mai mult, mai multe provocari ca sa spun asa si am plecat la New York, unde am terminat la New School, Jazz Department, unde am studiat cu foarte multa lume.

Cum a fost experienta New York-ului?

Lucian Ban: In particular pentru jazz e definitorie. New York-ul este capitala jazz-ului indiscutabil de 70 de ani, si inca este. As spune ca oricine e serios si vrea sa faca o cariera in jazz in mod serios, ar trebui sa treaca prin New York. Fie ca se muta acolo, fie ca sta cativa ani. Experienta a fost, va dati seama, fascinanta si extraordinara pentru mine, dovada ca am ramas la New York.

Ce v-a influentat muzical in aceasta perioada?

Lucian Ban: Foarte multe. Am descoperit scena din New York care e diferita de restul lumii, in

sensul ca se experimenteaza continuu si lucruri pe care le stiam eu aici, erau acolo dar erau deja altele si altele. M-au influentat cei cu care am studiat, multi, si muzicieni celebri si apoi colegi muzicieni cu care am colaborat, colegi de breasla. As spune ca muzica in general, si jazz-ul in particular e mult mai dur la New York, pentru ca nu e asa de liric ca-n Europa. Tine de natura scenei si de natura unei posibile cariere in New York. E destul de greu sa-ti faci un nume. Si atunci muzica e un pic mai agresiva, un pic mai ruff cum spun americanii.

Dar de fapt, toate intalnirile pe care le-am avut, atat cu profesori, muzicieni mai faimosi, mai in varsta cu care am studiat la scoala, cu colaboratori, toate sunt pentru mine de nepretuit si nici astazi nu le-as da pentru nimic in lume.

Cum ati descoperit jazz-ul?

Lucian Ban: A ascultat un album al unui pianist sud-african pe numele lui atunci Dollar Brand. Si-a schimbat numele pentru ca s-a convertit la islam, Abdullah Ibrahim, un pianist faimos. N-am stiut ce-i asta, dar muzica instant m-a sedus. Si pe urma am inceput sa intreb in Cluj in stanga si-n dreapta, ce-i asta, cine mai are ce, si asa am ajuns la Georgy Szolt care avea o colectie fabuloasa, cu multe semnate de Ellington si de muzicieni celebri si el era intr-adevar un specialist. Si el practic m-a introdus in toata istoria jazz-ului, de la inceput, trecand prin bebop. La inceput nu-i acceptam, la inceput vroiam doar lucrurile care-mi placeau mai mult ca Abdullah Ibrahim, Keith Jarrett. Si el tot imi spune Monk, asta asta, si-mi dadea LP-uri, le luam acasa si le ascultam. O data pe saptamana mergeam la el, le inchiriam. Practic, el mi-a facut initierea. Stiam destul de solid istoria jazz-ului cand am venit la Bucuresti si aveam si eu o colectie impresionanta, le copiasem. Si practic eram hooked, eram conectat.

Cum a fost experienta la New School University?

Lucian Ban: New School e diferita de toate celelalte scoli din Europa si din America si de-asta am vrut sa merg acolo, pe langa atractia New-York-ului pentru ca e o scoala organizata foarte diferit de mediile universitare, in sensul ca sunt mai putini profesori de cariera cum sunt in mediile universitare, cat muzicieni practicanti, asta a fost idee de geniu a celui care a inceput scoala.

Pentru ca s-a gandit, suntem in New York, este o scoala cu toate aceste talente care locuiesc majoritatea in New York, numele mari, de ce sa nu punem lucrurile aste impreuna? Exista o dorinta, deja la sfarsitul anilor '80 era o revitalizare cu jazz-ul si erau foarte multi tineri care-l redescopereau, el disparand putin in anii '70-'80. Toate astea s-au intalnit si de-asta New School e diferita de Berklee sau alte scoli mai cunoscute de jazz. In sensul ca profesorii sunt muzicieni activi, nu neaparat staruri, ca starurile foarte mari n-au timp nici acum. Dar am studiat cu pianistul lui Coltrane, dar erau muzicieni activi, generatii mai tinere, ca sa zic asa, generatii care la sfarsitul anilor '90 cand am ajuns eu la New York erau undeva intre 30 si 45 de ani. Pe

cand ceilalti erau mult mai in varsta, dar si la ei aveam acces si asta facea ca scoala sa fie foarte vie. Si nu era o relatie profesor-student asa mult, era coleg mai in varsta care impartea cunoasterea cu cei mai tineri. Ei insisi erau bucurosi ca jazz-ul se revitaliza putin si nu murea. Si-atunci imparteau cu generozitate ce stiau ei.

De cati ani traiti in America?

Lucian Ban: Din '99.

Cum este New York-ul dumneavoastra?

Lucian Ban: M-am mutat prin mai multe cartiere, am stat si in Manhattan si in Queens, si in Brooklyn, acum stau in Brooklyn, cel mai mult imi place Brooklyn. Manhattan-ul e foarte hektic si foarte aglomerat. Queens-ul e imens. Brooklyn-ul e si el foarte mare, dar majoritatea artistilor din toate domeniile locuiesc in Brooklyn, pentru ca e mai ieftin decat Manhattan. Eu locuiesc chiar downtown Brooklyn, undeva langa Brooklyn Academy of Music care e un alt loc de performing arts foarte cunoscut pe experimental. New York-ul e un oras fascinant si pentru turisti si pentru oricine.

Cum simte un jazz-man criza economica?

Lucian Ban: Sincer sa fiu n-am simtit-o. Iar colegi cu care am mai vorbit mi-au spus ca anul trecut si anul asta au fost cei mai buni ani ai lor. In New York s-au intamplat lucruri diferite in cluburile de elita, cu bilete de intrare mai scumpe, le-a mers putin mai rau. Cluburile de elite nu sunt cluburile in care muzica e cea mai interesanta. Pentru ca ei programeaza artisti consacracati si atunci experimentarea se intampla in cluburile medii si mici. Ca atare fiind criza si lumea care mergea seara sa asculte, o parte din publicul care mergea la cluburile astea prestigioase si scumpe, au venit cu o treapta mai jos la cele care erau mai putin scumpe. Si cam acolo ma aflu eu. Pe mine nu m-a afectat atat de direct criza.

La ce proiecte lucrati acum?

Lucian Ban: Constant, de cand am iesit din scoala am lucrat la 3-4 proiecte in acelasi timp, e o caracteristica a jazz-ului. Nu e ca-n rock, unde ai o trupa cu care mergi o viata. Concret, anul asta si anul trecut am lucrat foarte mult cu un proiect foarte special mie Enescu Re-Imagined. care prezinta muzica lui Enescu dintr-o perspectiva a jazz-ului. Am rescris putin lucrarile lui mai putin cunoscute. A fost una din dorintele mele sa prezint lucrarile astea geniale care nu prea sunt cunoscute nici in Romania, nici in lume. In Romania sunt cunoscute in lumea muzicala de specialitate, Enescu e neapreciat si necunoscut in Romania cu tot festivalul Enescu. Trebuie sa spun ca de fapt Festivalul Enescu m-a comisionat si meritul este extraordinar din punct de vedere al acestui proiect.

Lucrez constant cu ultimul grup al meu, Elevation, care-l prezinta pe unul dintre cei mai mari saxofonisti ai zilelor noastre Abraham Burton, contrabas John Auburn, si Eric McFish la baterie.

Tocmai am incheiat un turneu si in Romania cu Sam Newsome cu un proiect si un album cu

suita americana de jazz The Romanian American Jazz, care a fost cel mai popular album al meu, cu care am fost in Romania la Festivalul de Jazz de la Sibiu, Ploiesti, la Brasov si la Cluj. Iar acum o sa prezint la TIFF un proiect mai aparte cu celebrul violonist american Mat Maneri si cu Silent Strike si cu un artist vizual din Iasi, Dan Basu, care practic iese putin din lumea jazz-ului si prezinta un posibil soundtrack live la filmele scurte ale lui Andy Warhol care vor fi proiectate pe 31 mai la TIFF la Cluj.

Dupa care o sa ma intorc la Bucuresti si o sa am un concert cu Matt Maneri, la Teatrul Act, in duet, pentru ca ei au un pian extraordinar acolo, un Steinway. Acea locatie e foarte buna pentru jazz.

Si pe urma o sa vina celebrul Tuba Project pentru un concert produs de Arcub care-si indeplineste, spun eu, cu acest proiect remarcabil, misiunea. In general, stiti cum e, nu prea fac cultura institutiile culturale la noi. Modelul european este ca luam bani din taxe si ii intoarcem inapoi in cultura. Ei fac asta, Institutul Cultural face lucruri foarte bune.

Sunt foarte incantat ca o sa vina Tuba Project, dar nu e Tuba Project simplu cu Bob Stewart, Alex Harding, Bruce Williams si Derrek Phillips, l-am invitat si pe Sam Newsom, unul dintre cei mai mari sopranisti din lume. O sa fie un Tuba Project mai special, nicioadata n-am avut sansa sa-i avem, eu sa-i am si publicul, pe trei dintre cei mai hot saxofonisti de astazi pe aceeasi scena. Si s-au legat lucrurile foarte bine intre ArCub si Green Hours care e un loc foarte bun si abia astept sa fac concertul asta pe 5 iunie.

Lucian Ban si muzica de teatru

Am lucrat cu Saviana Stanescu mai mult la New York. Am mai lucrat cu Paul Bargetto niste piese de Mrozeck, una care a fost nominalizata, a si luat premiu. Stiu ca eu am fost nominalizat la Innovative Theater Award pentru muzica si sound design. Am lucrat la 2 sau 3 proiecte cu Richard Schechner, celebrul regizor si teoretician al performing arts.

Cum se vede scena muzicala din Bucuresti din America?

Lucian Ban: Va dati seama, ca o vad altfel pentru ca inca sunt conectat la Romania. Alti muzicieni o vad altfel. In privinta jazz-ului, Romania inca e inafara circuitului. Sunt cateva festival de jazz bune, Garana, cel de la Ploiesti, in Bucuresti a fost unul coprodus de ArCub, dar s-a intrerupt, sper sa-l reia. De fapt intr-un fel sunt socat: daca ies pe strada, atatea concerte din toate genurile muzicale cum sunt in Bucuresti, eu n-am vazut in New York nicioadata. Ma refer la staruri, din rock, world music, cred ca sunt cel putin 20 de artisti majori in iunie si iulie in Bucuresti, de la Aerosmith, la Eric Clapton, la Elton John, nici nu mai stiu cine, toti vin acum.

Intr-un fel pare ca e o scena muzicala vie, dar de fapt nu e atat de vie pentru ca o scena muzicala e vie cand e in colaborare cu scena locala. Pentru promoterii care-l aduc pe Elton

John e un business, e foarte bine ca-l aduc, n-a fost niciodata.

Ce e pacat e ca nu se aduc cei care schimba muzica acum, fie ca e rock, fie ca e punk, fie ca e jazz. Se merge numai pe nume foarte mari, care sunt clasici si care nu mai sunt cei care imping muzica inainte. Si ca atare, aducandu-se numai nume mari, nu exista colaborari intre muzica locala romaneasca in toate genurile si artisti dinafara Romaniei. Ar insemna ca Romania reintra in circuit. Nu intra in circuit pentru ca suntem asa multi straini in New York care aduc sange proaspat, e modelul Americii imigrante, si aduc si talent si inspiratie. La fel si in Paris si in Londra. Interactiunea intre muzicienii la inceput de cariera e foarte bogata intre oamenii localis is cei care vin, fie sunt in turnee, fie stau o perioada. Asta nu exista in Romania. Si ca atare scena de jazz nu e atat de dezvoltata. E un tablou putin mai amestecat si mai incurcat, cu multe nume mari, dar nu sunt numele medii si cele mai hot care fac lucrurile acum.

Pentru mine e extraordinar ca pot sa aduc proiecte, pana in 2004-2005 n-am reusit sa vin deloc. Lucrurile s-au schimbat in bine in Romania, dar nu exista sali medii nu exista parteneriate intre Ministerul Culturii care sa colaboreze cu organizatori privati si sa faca lucruri la nivel mediu, si nu exista locatii. Nu sunt decat doua cluburi care sunt foarte mici, si sali foarte mari. Asta ar schima mult daca s-ar putea sa se puna putin de acord.

SURSA: HOTNEWS.RO